

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	585
Land:	Etiopien
Kilde:	Landinfo
Titel:	Respons. Etiopia/Eritrea: Forhold for eritreiske flyktninger i Etiopia per mars 2024
Udgivet:	20. marts 2024
Optaget på baggrundsmaterialet:	10. juni 2024

Etiopia/Eritrea: Forhold for eritreiske flyktninger i Etiopia per mars 2024

- Registrering
- Dokumentasjon
- Reisebevis for flyktninger
- Opphold i Addis Abeba
- Alemwach
- Massearrestasjoner og tvangsretur til Eritrea
- Flyktningstatus ved utreise
- Søknad om pass ved Eritreas ambassade i Addis Abeba
- Kansellering av flyktningstatus for å forlate Etiopia

Innledning

Landinfo har publisert en rekke temanotater og responser om forhold for eritreiske flyktninger i Etiopia, senest i februar 2023 (Landinfo 2023b). Denne responsen gir en kort oppdatering av tematikken på visse punkter, samt noe tilleggsinformasjon. Den må følgelig leses i sammenheng med responsen av 2023.

Kilder og uklarheter

Kildetilfanget er begrenset, og det er dermed fortsatt ikke mulig å gi et detaljert og uttømmende bilde av forholdene for eritreiske flyktninger i Etiopia. Responsen redegjør for tilgjengelig informasjon og hvor bildet fremstår som uklart.

Responsen baserer seg i all hovedsak på informasjon innhentet per e-post¹ fra diplomater og representanter for internasjonale organisasjoner som jobber med eritreiske flyktninger i Etiopia. Informasjonen er fragmentert og til dels uklar. Landinfo har forsøkt å innhente oppklarende og utfyllende informasjon, men i liten grad fått svar på oppfølgingsspørsmål. Etter vår vurdering reflekterer dette trolig at Etiopia fortsatt befinner seg i en overgangsfase hva gjelder håndteringen

¹ Landinfo tilbrakte noen dager i Addis Abeba i november 2023, i forbindelse med en reise til Dire Dawa og Djibouti, men fikk ikke på plass møter med etiopiske myndigheter eller andre som jobber med eritreiske flyktninger.

av eritreiske flyktninger, hvor mye er uklart. Alle de muntlige kildene er anonymisert av hensyn til deres arbeidssituasjon.

Fortsatt ingen registrering

Etiopiske myndigheter endret asylpraksis overfor eritreere i januar/februar 2020, da de gikk bort fra å innvilge asyl på generelt grunnlag ved registrering (prima facie) og over til en individuell vurdering. Praksisendringen ble imidlertid, ifølge kilde E (e-post 2024), implementert «ulikt», og muligheten til å søke om asyl «begrenset». Etter Landinfos forståelse betyr dette at eritreere kan ha fått asyl på generelt grunnlag også etter januar/februar 2020, men også at eritreere kan ha opplevd vanskeligheter med å søke om asyl etter dette.² Landinfo har ingen informasjon om eventuelle avslag på søknader om asyl fra eritreere.

Registrering av eritreiske asylsøkere stanset uansett helt etter at Tigray-krigen brøt ut i november 2020. Kildene Landinfo møtte i Addis Abeba i november 2022, oppga noe divergerende opplysninger om når registreringen stanset. Noen viste til krigsutbruddet i november 2020, mens andre til november 2021, da etiopiske myndigheter erklærte nasjonal unntakstilstand fordi fronten nærmet seg Addis Abeba (Landinfo 2023b, s. 6). Kilde E (e-post 2024) viser til at registrering av asylsøkere/flyktninger, uavhengig av nasjonalitet, stoppet i november 2021. Etter Landinfos forståelse er det nærliggende å anta at registreringen i Tigray ble påvirket allerede ved krigsutbruddet i november 2020 (Landinfo 2021, s. 28-29), og muligens også av covid-19-pandemien før dette.³

Etiopiske myndigheter åpnet i begynnelsen av november 2022 opp for at allerede registrerte flyktninger, kan registrere nyfødte (Landinfo 2023b, s. 6). Landinfo har ikke fått svar på hvorvidt dette fortsatt gjelder, men kilde E (e-post 2024) understreker at etiopiske myndigheter fortsatt ikke har gjenåpnet registrering av nye asylsøkere fra Eritrea.⁴

Ingen oversikt over uregistrerte flyktninger

Det foreligger naturlig nok ingen tall på i hvilken grad eritreere har flyktet til Etiopia etter at etiopiske myndigheter sluttet å registrere flyktninger/asylsøkere. Ifølge en lokal ressursperson (kilde B) Landinfo møtte i Addis Abeba i november 2023, har det vært vanskelig for eritreere å flykte over landegrensen til Etiopia

² Under Landinfos reise til Addis Abeba i november 2022, hevdet etiopiske myndigheter at over 25 000 eritreere fikk asyl etter januar 2020 (Landinfo 2023, s. 6). Landinfo har ikke fått tallet bekreftet eller avkreftet av andre kilder.

³ Covid-19 ble registrert i Addis Abeba i mars 2020 (WHO 2020), og i leirene for eritreiske flyktninger i Tigray i juni 2020 (Marks 2020). Etiopiske myndigheter innførte en rekke smitteverntiltak. Det er uklart i hvilken grad dette påvirket registreringen av asylsøkere/flyktninger.

⁴ Ifølge kilde E (e-post 2024) gjelder dette alle nasjonaliteter, unntatt somaliere som flyktet fra Las Anod fra februar 2023 og sudanere som flyktet fra Sudan fra april 2023 (se også UNHCR 2024). Disse ble ifølge kilde E innvilget flyktningstatus i Etiopia ved registrering.

siden utbruddet av Tigray-krigen. Dette underbygges av økt tilstedeværelse av eritreiske styrker i grenseområdet siden krigsutbruddet,⁵ og at det trolig også har blitt vanskeligere å komme seg til grensen i Eritrea (Landinfo 2023a, s. 8).

Fortsatt mange utgåtte ID-kort

Da Landinfo undersøkte tematikken i november 2022, fikk vi forståelse av at de fleste ID-kortene utstedt til eritreiske flyktninger, var utløpt (Landinfo 2023b, s. 8). Tilgjengelig informasjon tilsier at dette fortsatt er tilfellet.

Utstedelse av dokumentasjon til flyktninger, herunder fornyelse av utgåtte ID-kort og erstatning av tapte kort, stanset ifølge kilde E (e-post 2024) samtidig som registreringen (se over). Et unntak fant sted i november 2023, da etiopiske myndigheter ifølge kilden fornyet eller erstattet rundt 4000 ID-kort til registrerte flyktninger i Addis Abeba, herunder eritreere.

Kortholderens flyktningstatus påvirkes ikke av at ID-kort er utløpt, men flyktninger med utløpte ID-kort kan få problemer dersom de av ulike årsaker må fremvise ID-kortet sitt (Landinfo 2023b, s. 7-8).

Reisedokument for flyktninger og utreisevisum

Ifølge artikkel 32 i Etiopias flyktninglov (Ethiopia Refugees Proclamation 2019) har enhver anerkjent flyktning og asylsøker rett til å søke om reisedokument, utstedt i henhold til gjeldende immigrasjonslover, «for the purpose of travel outside Ethiopia». Kilde C (e-post 2023) og kilde E (e-post 2024) bekrefter at etiopiske myndigheter utsteder slike dokumenter til flyktninger,⁶ men at det kun er mulig å søke om dokumentet i Addis Abeba. Kilde C understreker at reisedokumentet heller ikke kan fornyes/forlenges ved etiopiske utenriksstasjoner.

Landinfo er ikke videre kjent med etiopiske myndigheters praksis for utstedelse av reisedokument for flyktninger, men ifølge kilde E (e-post 2024) utstedes et svært begrenset antall slike dokumenter, først og fremst i forbindelse med gjenbosetting i et tredjeland.

Regulær utreise fra Etiopia krever ikke bare reisedokument, men også utreisevisum. Utstedelse av utreisevisum til flyktninger ble påvirket av pandemien og stanset helt i november 2021, men startet opp igjen i oktober 2022, også til flyktninger med utgåtte ID-kort (Landinfo 2023b, s. 11-12). Etter vår vurdering er det nærliggende å anta at utstedelse av reisedokument for flyktninger henger

⁵ Eritrea innrømmet nylig at eritreiske styrker er til stede i Badme og andre områder Eritrea anser som sitt territorium (Eritreas ambassade i London 2024). Andre kilder viser til at eritreiske styrker er til stede også i andre områder langs grensen i Tigray (se for eksempel Sahan 2024).

⁶ Kilde C (e-post 2023) viste til kopi av et slikt reisedokument (utstedt i juli 2021, fornyet i juni 2023), med lyseblå forside og tittelen «TRAVEL DOCUMENT (Convention of 28 July 1951)».

sammen med utstedelse av utreisevisum for flyktninger, og at utstedelsen ble påvirket tilsvarende. Som det fremgår under, tilsier opplysninger fra kilde E (e-post 2024) at det kan være vanskelig for registrerte flyktninger å få utreisevisum.

Fortsatt mange eritreiske flyktninger i Addis Abeba

Etiopiske myndigheter uttalte i november 2022 at Alemwach, en ny leir for eritreiske flyktninger i Amhara, skulle være ferdigbygget innen sommeren 2023, at eritreiske flyktninger/asylsøkere skulle oppholde seg i leiren som også skulle fungere som registreringssenter (Landinfo 2023b, s. 5 og 9-10). Andre kilder vi møtte under reisen i 2022, viste til at eritreiske flyktninger tidvis ble arrestert i Addis Abeba og tvangssendt til Alemwach, men understrekte samtidig at «svært mange» eritreere, inkludert flyktninger, fortsatt oppholdt seg i Addis Abeba uten tillatelse, og at etiopiske myndigheter tolererte dette (Landinfo 2023b, s. 10).

Det totale antallet registrerte eritreiske flyktninger/asylsøkere i Etiopia, er ifølge UNHCR (2024) rundt 170 000. Det store flertallet oppholder seg ifølge kilde E (e-post 2024) i Addis Abeba. Ingen av kildene tallfester dette, men ifølge UNHCR (2024) oppholder det seg totalt 77 000 registrerte flyktninger i Addis Abeba. Det er nærliggende å anta at en vesentlig del er eritreere. Det er uklart hvor mange eritreere som oppholder seg irregulært, herunder uregistret, i hovedstaden.⁷ Kilde B (møte i Addis Abeba, november 2022) uttalte at det er snakk om «mange».

Alemwach og andre oppholdssteder

Landinfo har ingen oppdatert informasjon om Alemwach, men forstår det slik at leiren ikke fungerer slik etiopiske myndigheter forespeilet i november 2022 (se over). Dette underbygges av at UNHCR (2024) ikke refererer til den som en «camp», men «refugee site», hvor rundt 22 000 registrerte flyktninger oppholder seg. Det er nærliggende å anta at disse i hovedsak er eritreere. Det er uklart hvor mange uregisterte som oppholder seg i området.

Ifølge kilde E (e-post 2024) oppholder det seg også mange eritreiske flyktninger i Afar-regionen. Ifølge UNHCR (2024) oppholder rundt 59 000 registrerte flyktninger seg i Afar, fordelt på leirene Asaita, Barhale og Serdo. Også her er det nærliggende å anta at flertallet er eritreere.

Antallet eritreiske flyktninger i Tigray er ifølge kilde E begrenset. Ifølge UNHCR (2024) er det snakk om rundt 2000 registrerte flyktninger. Kilde E viser i denne sammenheng til at UNHCR støtter Refugee and Returnees Service (RRS), som er

⁷ Enkelte kilder viser til at etiopiske myndigheter endret praksis overfor eritreiske flyktninger i januar/februar 2020, også ved at leirflyktninger i større grad fikk tillatelse til å oppholde seg utenfor leirene (se for eksempel Marks 2020).

ansvarlig for håndteringen av asylsøkere og flyktninger i Etiopia, med å «reestablere sin tilstedeværelse» i Tigray, uten å konkretisere hva dette innebærer.

Arrestasjoner og tvangsreturer til Eritrea

Ethiopian Human Rights Commission (EHRC) uttrykte i juni 2023 bekymring for at det hadde blitt gjennomført tvangsretur av cirka 200 eritreere, inkludert mindreårige (Addis Standard 2023). EHRC viste til rapporter om at etiopiske myndigheter hadde arrestert «titalls» eritreere i Addis Abeba og tvangsutsendt dem til Eritrea, og at de hadde planer om å verifisere informasjonen opp mot relevante myndigheter. Landinfo har kontaktet EHRC for en oppdatering, men ikke fått svar.

I juli 2023 fordømte en rekke FN-eksperter Etiopias «summary expulsion of hundreds of Eritreans at the end of June», og oppfordret etiopiske myndigheter til å stanse «any further deportations and put an end to the continuing reports of arbitrary detention of Eritrean refugees, asylum-seekers and migrants» (UNHRC 2023).

Det foreligger lite konkret informasjon om ovennevnte. Kilde E (e-post 2024) viser til at det fant sted tre bølger av massearrestasjoner av eritreere i Addis Abeba i mai, august og desember 2023. I mai ble ifølge kilden «hundrevis» arrestert og deportert, inkludert en håndfull registrerte flyktninger. Kilden nevner ingen tvangsutsendinger etter dette, men at «hundrevis» ble arrestert i august og rundt 200 i desember. Bakgrunnen for arrestasjonene er uklar, herunder i hvilken grad manglende tillatelser og/eller dokumentasjon spilte en rolle. Kilde E viser imidlertid til intervensjon fra UNHCR og/eller EHRC via RRS etter tips om arrestasjon av registrerte flyktninger, og at «de fleste» av disse dermed slipper fri.

Kilde B (møte i Addis Abeba, november 2023) hadde ingen konkret informasjon om ovennevnte, men forklarte at etiopiske myndigheter fortsatt utviser stor grad av toleranse overfor irregulære migranter fra Eritrea i Addis Abeba, men at noen eritreere står bak kriminalitet i byen og følgelig må regne med reaksjoner.

Flyktningstatus ved utreise

Registrerte flyktninger kan søke om tillatelse fra etiopiske myndigheter til å forlate Etiopia for en «kort» periode, uten at dette går ut over vedkommendes flyktningstatus (kilde A, e-post 2023). Som nevnt over, kan registrerte flyktninger også søke om reisedokument for flyktninger.

Lenger, irregulære utenlandsopphold kan ifølge kilde A resultere i at etiopiske myndigheter «stenger» vedkommendes sak. Saken kan gjenåpnes dersom vedkommende dukker opp igjen og har en «god forklaring» på fraværet, men

vedkommende kan også bli henvist til å søke om asyl på nytt. Kilden oppga ingen statistikk på eventuelle stengte og gjenåpnede saker.

Dersom etiopiske myndigheter får vite at en flyktning har fått asyl eller opphold i et annet land, kan vedkommendes flyktningstatus i Etiopia ifølge kilde A bli opphevet. Kilden oppga ingen tall.

Etter Landinfos forståelse har etiopiske myndigheter ikke nødvendigvis oversikt over hvorvidt flyktninger eventuelt har forlatt Etiopia irregulært. Etter Landinfos vurdering gjelder dette særlig eritreiske flyktninger som oppholdt seg i leirene i Tigray, som ble ødelagt og/eller nedlagt som følge av Tigray-krigen (se Landinfo 2023b, s. 3-4).

Noen eritreiske flyktninger kansellerer sin flyktningstatus i Etiopia for å få utreisevisum (se under).

Søknad om pass ved Eritreas ambassade i Addis Abeba

Kilde C (e-post 2023) viste til at eritreere må forhåndsbestille time for å søke om pass (og ID-kort)⁸ ved den eritreiske ambassaden i Addis Abeba. Da Landinfo sist undersøkte dette, kunne det ta opptil tre måneder å få time ved ambassaden (Landinfo 2023b, s. 12). Kilde C var usikker på hvor lang tid det normalt tar å få time, men mente at det går raskt å få pass når søknaden først er levert.

Det foreligger ingen konkret informasjon om hvorvidt personer som er registrert som flyktning i Etiopia, kan søke om eritreisk pass ved Eritreas ambassade i Addis Abeba. Det foreligger heller ingen informasjon om i hvilken grad eritreiske myndigheter har oversikt over hvorvidt eritreere er registrert som flyktning/ asylsøker i Etiopia. Informasjon fra kilde D (e-post 2023) og kilde E (e-post 2024) indikerer imidlertid at registrering som flyktning ikke utelukker søknad om pass ved Eritreas ambassade i Addis Abeba (se under).

Kansellering av flyktningstatus for å forlate Etiopia

Kilde D (e-post 2023) viser til opplysninger fra en internasjonal organisasjon i Etiopia, om at noen eritreiske flyktninger ber RRS om oppheving av sin flyktningstatus «for the purpose of obtaining Eritrean passports». På oppklaringsspørsmål forklarer kilde E (e-post 2024) at reisende må ha utreisevisum for å forlate Etiopia

⁸ ID-kort har da Addis Abeba som utstedelsessted («place of issue»). Kilde C (e-post 2023) underbygget dette med en kopi av et slikt kort. Det fremkommer ikke i eritreiske pass hvorvidt inne-haver har søkt om pass ved Eritreas ambassade i Addis Abeba. Alle eritreiske pass utstedes i Asmara med «Dept. of Immigration and Nationality» som utstedende myndighet (SEM 2021, s. 32-33).

(regulært), og at personer som forsøker å forlate Etiopia på eritreisk pass, ikke får utreisevisum dersom de er registrert som flyktning i Etiopia. Kilden viste til at ikke bare RRS og UNHCR, men også etiopiske immigrasjonsmyndigheter (Immigration and Citizenship Services), har tilgang til flyktningdatabasen. Ifølge kilde E oppsøker eritreiske flyktninger derfor RRS for å kansellere flyktning-statusen i Etiopia, «so that they can obtain Eritrean passport and exit visa without problem». Kilde E viste også til at reisedokument for flyktninger først og fremst er forbeholdt gjenbosetting av flyktninger (se over).

Ingen av kildene oppga statistikk på hvor utbredt ovennevnte fenomen er. Tidligere tilgjengelig informasjon tilsier at eritreiske flyktninger flest unngår Eritreas ambassade i Addis Abeba (Landinfo 2023b, s. 13).

På spørsmål om hvorvidt etiopiske myndigheter utsteder utreisevisum til eritreere som aldri har vært registrert som flyktning/asylsøker i Etiopia, svarte kilde E (e-post 2024) at disse behandles i tråd med gjeldende immigrasjonsregler og herunder kan bli ilagt en bot for irregulær innreise og/eller opphold. Kilden oppga imidlertid ingen informasjon om hvor utbredt dette eventuelt er.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

Addis Standard, @addisstandard (2023, 24. juni). *@EthioHRC said it is concerned about “#forcible return of an estimated 200 Eritreans, including minors” [...]*. Tilgjengelig fra https://twitter.com/addisstandard/status/1672646315665129473?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1672646315665129473%7Ctwgr%5Efcdd2141b4b7b3bd0b85e90874be5b9cb22f1e01%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Faddisstandard.com%2Fnewsalert-ethiopia-refugees-and-returnees-service-dg-announces-departure%2F.

- Eritreas ambassade i London (2024, 28. februar). *Eritrean Troops are on Sovereign Eritrean Territories!* London: Embassy of the State of Eritrea to UK & Ireland. Tilgjengelig fra <https://shabait.com/2024/02/28/65606/>.
- Ethiopia Refugees Proclamation (2019). *Ethiopia Refugees Proclamation*. Tilgjengelig fra <https://data.unhcr.org/en/documents/details/68964>.
- Landinfo (2021, 23. september). *Sikkerhet og humanitære forhold i Tigray*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/09/Etiopia-temanotat-Sikkerhet-og-humanitaere-forhold-i-Tigray-23092021-1.pdf>.
- Landinfo (2023a, 22. februar). *Eritrea: Mobilisering til krigen i Etiopia*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2023/02/Eritrea-respons-Mobilisering-til-krigen-i-Etiopia-22022023.pdf>.
- Landinfo (2023b, 14. februar). *Etiopia/Eritrea: Forhold for eritreiske flyktninger i Etiopia per januar 2023*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2023/02/Respons-Etiopia-Forhold-for-eritreiske-flyktninger-i-Etiopia-per-januar-2023-14022023.pdf>.
- Marks, Simon (2020, 11. juni). Ethiopia Races to Stave Off Coronavirus in Refugee Camps. *Voice of America*. Tilgjengelig fra https://www.voanews.com/a/covid-19-pandemic_ethiopia-races-stave-coronavirus-refugee-camps/6190934.html.
- Sahan (2024, 5. mars). *Ethiopian Cable - Deceit and deflection: Eritrean forces in Tigray*. Sahan. [Elektronisk abonnementsstjeneste].
- SEM (2021, 21. januar). *Focus Eritrea: Identity and civil status documents*. Bern-Wabern: SEM. Tilgjengelig fra <https://www.sem.admin.ch/dam/sem/en/data/internationales/herkunftslander/afrika/eri/eri-identitaets-und-zivilstandsdokumente.pdf.download.pdf/ERI-identitaets-und-zivilstandsdokumente-e.pdf>.
- UNHCR (2024, 11. januar). *Ethiopia: Refugees and Asylum-seekers (As of 31 December 2023)*. UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-refugees-and-asylum-seekers-31-december-2023>.
- UNHRC (2023, 13. juli). *UN experts urge Ethiopia to halt mass deportation of Eritreans*. UNHRC. Tilgjengelig fra <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/07/un-experts-urge-ethiopia-halt-mass-deportation-eritreans>.
- WHO (2020, 13. mars). First case of COVID-19 confirmed in Ethiopia. *WHO*. Tilgjengelig fra <https://www.afro.who.int/news/first-case-covid-19-confirmed-ethiopia>.

Muntlige kilder

- Kilde A, representant for en internasjonal organisasjon, e-post 21. august 2023
- Kilde B, lokal ressursperson, møte i Addis Abeba, 13. november 2023
- Kilde C, diplomat, e-post 22. november 2023
- Kilde D, diplomat, e-post 28. november 2023
- Kilde E, representant for en internasjonal organisasjon, e-post 8. mars 2024, samt informasjon viderefremmet av kilde D som vedlegg i e-post 21. februar 2024

© Landinfo 2024

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.